

CAPITOLUL 4

Abilități de comunicare de bază

Oamenii comunică, de obicei, cu ajutorul cuvintelor sau al semnelor. Copiii însă învață să comunice cu mult înainte de a deprinde aceste abilități.

Comunicarea se produce atunci când:

- o persoană trimite un mesaj, și
- o altă persoană primește mesajul și răspunde.

Un copil trimite un mesaj mișcându-și corpul, scoțând sunete sau schimbând mimica. Atunci când părinții îi înțeleg mișcările și îi răspund, ei deja comunică.

Acest copil trimite mesaje cum că:

Este fericit.

Vrea jucăria.

E fericit că-și vede mama.

Abilitățile de comunicare de bază se dezvoltă atunci când un copil este bebeluș, înainte de a învăța să vorbească sau să facă semne. În această perioadă vă puteți ajuta copilul să învețe faptul că lucrurile se întâmplă ca urmare a comunicării. Comunicarea de bază pregătește copilul să poată învăța să vorbească și să folosească limbajul mimico-gestual.

Acest capitol vă va face să înțelegeți cum poate copilul dumneavoastră:

- să interacționeze.
- să fie atent la dumneavoastră.
- să vă înțeleagă.
- să folosească gesturi.
- să scoată sunete.

Cum învață copiii să comunice

Cu toate că un copil comunică de la naștere, la început nu își dă seama că face asta. Își mișcă corpul, scoate sunete sau își schimbă mimica atunci când încearcă să exprime ceva. De exemplu, copilul poate plânge pentru că îi este foame sau este ud. Treptat el vede că mesajele sale fac ca lucrurile să se îndeplinească. Atunci când plânge cineva apare să vadă ce nu este în regulă. Atunci când zâmbeste, oamenii îi zâmbesc la rândul lor. Astfel, începe să transmită mesaje pentru ca lucrurile să se îndeplinească.

Comunicarea este un instrument puternic pentru a obține ceea ce vrem sau ce avem nevoie, sau pentru a înțelege ceea ce alți oameni vor sau au nevoie. Puteți ajuta un copil să comunice la început prin a îi răspunde la mișcări, sunete și priviri. Aceasta îl ajută să învețe că acțiunile sale au un efect asupra celorlalți.

Lăsați copilul să se joace în doi

Jocul în doi îl ajută pe copil să dezvolte două variante de abilități de comunicare. Atunci când va fi mai mare, acest lucru îl va ajuta să învețe să comunice cu alte persoane.

Copilul dumneavoastră va învăța chiar și mai mult dacă veți continua să vă jucați să dați și să primiți.

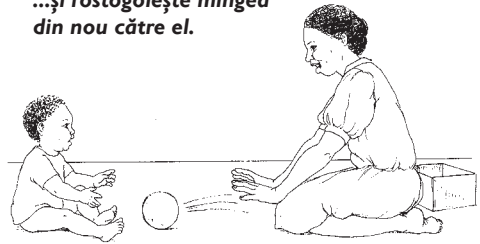
De exemplu, Hola așteaptă până când Kwame se uită la ea. Îi trezește interesul și îl menține ridicând din sprâncene, zâmbind și jucându-se cu mingea.

Atunci când Kwame este pregătit, Hola rostogolește mingea sper el.

Kwame rostogolește mingea înapoi către Hola. Mama în cepe să rădă și începe să aplaude

...și rostogolește mingea din nou către el.

Acum Kwame știe ce are de făcut. El și mama lui iau pe rând inițiativa.

Apoi Hola schimbă jocul pentru a păstra atenția copilului. Ascunde mingea în cutie. Observați chipul lui Hola. Cum ar atăta chipul dumneavoastră dacă ați întreba „Unde este mingea?” fără să folosiți cuvinte?

Hola așteaptă până când Kwame se târăște până la cutie.

Hola zâmbește și aplaudă din nou atunci când copilul găsește mingea.

După cum puteți observa, comunicarea de bază începe atunci când copilul este foarte mic. Comunicarea nu trebuie neapărat să cuprindă cuvinte.

Încurajați-vă copilul să se joace în doi

De fiecare dată când vă jucați cu copilul dumneavoastră va fi diferit. Aici aveți un ghid pentru a transforma o inițiativă într-un succes.

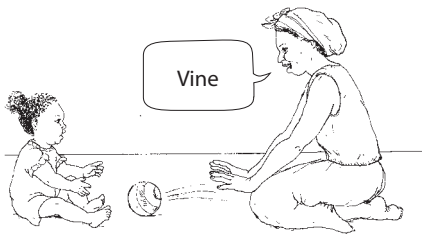
Pentru a începe:

- **Captați atenția copilului și faceți-l să vadă că sunteți gata de joacă.**

Dacă copilul dumneavoastră nu răspunde în nici un fel, încercați să-l atenționați, de exemplu să îl atingeți ușor pe mână, pentru a îi aminti că este rândul său.

- **Lăsați-l pe copil să facă primul pas. Astfel puteți răspunde la ceea ce îl interesează. Dar dacă trebuie să așteptați mult timp, începeți dumneavoastră.**

Așteptați până când ați captat atenția copilului înainte de a începe. Apoi încercați să faceți aceeași pauză pe care a făcut-o și copilul dumneavoastră până când răspundeți.

Copilul va ști că ați observat acțiunea sa și că v-a plăcut. El va încerca acum să facă la fel pentru a obține un răspuns. Atunci când copilul dumneavoastră scoate un sunet sau face un semn și primește un răspuns pozitiv, atunci va dori să facă cât mai multe gesturi și să scoată cât mai multe sunete.

Atunci când îi răspundeți copilului încercați:

- **să îi copiați** sunetele sau gesturile (dacă spune „ga...ga”, atunci spuneți „ga...ga”).
- **să continuați** să faceți lucrurile care îi plac (să rostogoliți mingea către el).
- **să adăugați** la ceea ce face el (cum ar fi să îl faceți să caute mingea), să îi captați atenția și să îl ajutați să învețe noi modalități de joacă.

Lăsați-l să se oprească atunci când dorește. La început, joaca în doi poate dura un minut sau două, dar în curând copilul va dori să se joace mai mult.

Pe măsură ce copiii cresc, ei vor dori din ce în ce mai mult să se joace în doi.

Copiii mai mari care nu aud au nevoie, de asemenea, să învețe să ofere și să primească în cadrul activităților care îi interesează. Unui copil de 5 ani i se va părea mai interesant să joace un joc decât să rostogolească o minge.

Sora mai mare a lui Rene o învata un joc.

Pregătirea copilului să folosească semne și să vorbească

Pe măsură ce copilul învață că lucrurile se întâmplă ca urmare a comunicării, el poate fi învățat să înțeleagă cuvintele și semnele. Aceasta îl va pregăti să folosească semnele și să vorbească. Pentru a înțelege cuvintele și semnele, el trebuie mai întâi să învețe să le acorde atenție acestora și să învețe că semnele și cuvintele au un înțeles. Consultați Capitolele 8 și 9 pentru sugestii referitoare la ajutorul ce poate fi acordat copiilor pentru a învăța semnificația cuvintelor și a semnelor, și pentru a învăța să folosească singuri cuvintele și semnele.

ÎNCURAJAȚI-VĂ COPILUL SĂ FOLOSEASCĂ MIȘCĂRILE MÂINILOR

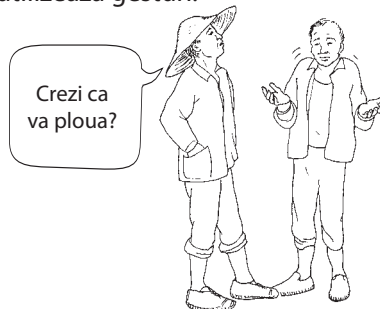
Copilul face gesturi în mod natural. Atât copiii surzi cât și cei auzitori își folosesc mâinile, corpurile și expresiile feței pentru a comunica o serie de lucruri – atât cu ajutorul cuvintelor, cât și fără. Aceste mișcări sunt numite gesturi. Facem din mână pentru a spune „La revedere”, dăm din cap atunci când vrem să spunem „Nu”, și arătăm cu degetul.

Iată câteva exemple de oameni care utilizează gesturi.

Acest copil îi spune mamei că vrea ceva.

Crezi ca va ploua?

Acest bărbat răspunde că nu știe.

Utilizarea gesturilor și a semnelor nu împiedică un copil să învețe să vorbească. **Gesturile ajută la pregătirea copilului pentru a face semne și a vorbi.** De exemplu, el învață că prin mișcarea capului dă de înțeles că nu vrea să facă ceva.

Atunci când sunteți alături de copilul dumneavoastră, așteptați-vă să facă gesturi, semne sau să producă sunete. Copilul trebuie să învețe că semnele și cuvintele sunt importante și că oamenii reacționează la modalitatea sa de comunicare.

- Folosiți mereu gesturi pentru a trimite un mesaj copilului.

Mătușa lui Sunil folosește un gest.

Bunica lui Titus folosește deopotrivă gestul și cuvântul.

- Folosiți mișcările mâinilor pe care copilul le folosește deja pentru a comunica.

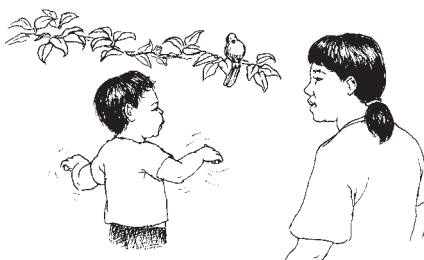
Mulți copii încep să inventeze mișcări ale mâinilor care să denumească obiecte, oameni sau activități. Dacă urmăriți aceste mișcări dumneavoastră și familia dumneavoastră puteți să începeți să dezvoltați „semne învățate acasă”.

De exemplu:

Tae Woo arată spre o pasăre.

Tae Woo dă din mâini ca pentru a zbura ca să numească pasărea.

Mama lui Tae Woo folosește mișcarea copilului alături de cuvânt.

Aceste semne sunt foarte utile pentru ca membrii familiei să comunice unul cu celălalt, dar e posibil să nu fie înțelese de alte persoane. Consultați pagina 40 pentru mai multe informații despre semnele învățate acasă.

- Jucați jocuri care să îl învețe pe copil să arate cu degetul.

- Desenați diferiți membri ai familiei, feluri de mâncare pe care copilul le mănâncă în mod curent, obiecte cu care îi place să se joace, și haine pe care le poartă. Încurajați-l să arate spre ceea ce are nevoie.

- Ajuțați-l să exprime ceea ce simte folosind gesturile. El își va aminti gesturile pe care le faceți și le va copia.

COMUNICAȚI PRIN SEMNE ÎNVĂȚATE ACASĂ

Când o familie are un copil surd, atunci gesturile îi ajută să comunice unul cu altul. Dar oamenii au nevoie de modalități mai complicate de comunicare decât gesturile simple. Adesea, familiile inventează și folosesc „semne învățate acasă”, mișcări ale mâinilor și ale corpului, pe care ei le dezvoltă pentru a se exprima și pentru a comunica cu copilul surd.

Iată un exemplu:

Un mexican s-a dus într-un sat cu copilul său surd în vârstă de 6 ani. Când copilul a vrut să meargă acasă a început să tragă de hainele tatălui său. Apoi a început să folosească „semne învățate acasă” pe care el și familia sa le inventaseră.

Copilul trage de hainele tatălui său arătând și folosind „semne învățate acasă” („călăritul calului” și „te rog”).

Acestea îl ajută să comunice mai mult decât putea prin gesturi.

Inventarea și folosirea semnelor învățate acasă este un procedeu natural pentru familiile cu copii surzi sau care nu aud bine. Alte persoane surde sau auzitoare nu vor înțelege probabil semnele pe care ei le-au inventat, dar acestea pot fi utilizate cu prietenii la fel cum au fost utilizate și cu familia.

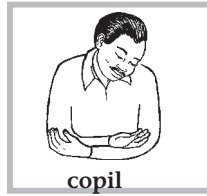
Copilul sau familia dumneavoastră folosesc poate chiar acum gesturi și semne învățate acasă. Trebuie ca acestea să continue. Chiar dacă semnele învățate acasă nu formează un limbaj complet, acestea pot fi foarte folositoare în exprimarea unor idei simple și reprezintă un început bun de comunicare. Pentru a învăța mai multe despre cum vă puteți învăța copilul limbajul mimico-gestual utilizat în mediul dumneavoastră, consultați Capitolul 8.

Inventarea semnelor acasă

Inventarea semnelor poate fi amuzantă. Este nevoie însă de timp și de răbdare. Dar se pot obține mari recompense din momentul în care începeți să vă înțelegeți cu copilul dumneavoastră. Umătoarele pagini vă oferă idei pentru realizarea de semne. Acestea pot fi adaptate astfel încât să se potrivească gesturilor, obiceiurilor și limbii din zona dumneavoastră. Dumeavoastră și familia dumneavoastră veți avea multe idei astfel încât să creați propriile semne.

Iată câteva sugestii care vă pot ajuta să începeți:

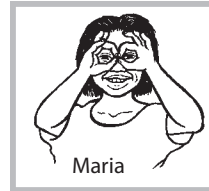
1. Încercați să faceți semne care să semene cu lucrurile sau acțiunile pe care vreți să le comunicați.

Semnul pentru copil arata ca cineva care tine in brate un copil

2. Fiți atenți la semnele pe care le face copilul dumneavoastră și folosiți-le. Mulți copii, de exemplu, fac semne pentru a numi membrii familiei.

Un copil a făcut acest semn pentru sora ei Maria care poartă ochelari.

3. Folosiți forma, poziția și mișcarea mâinii pentru a face diferite semne. De exemplu, când vreți să faceți un semn care să arate că beți dintr-o cană ați putea...

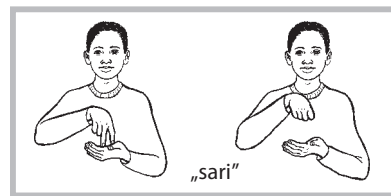
...să țineți mâna ca o cană; apoi mișcați mâna ca și cum ați bea dintr-o cană.

Sau, dacă vreți să arătați că beți din mână, puteți să vă modificați forma mâinii astfel:

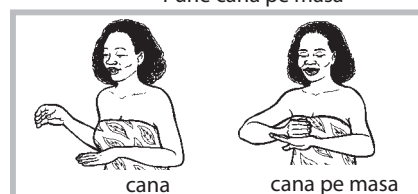
4. Încercați să faceți semne similare pentru acțiuni sau lucruri care merg împreună. De exemplu

Puteți crea semne similare pentru cuvinte opuse cum ar fi „a trage” și „a împinge”.

5. Combinați semnele pentru obiecte, acțiuni și idei pentru a alcătui o propoziție. Un copil care învață să combine ideile va dezvolta abilități de comunicare mult mai complexe.

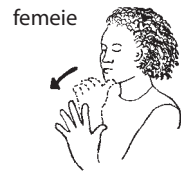

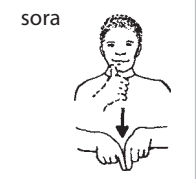
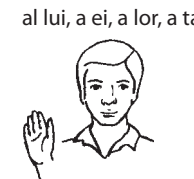
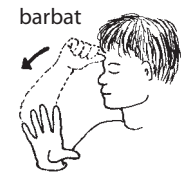
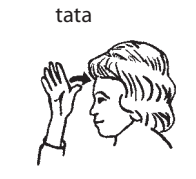
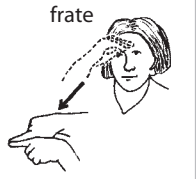

Pune cana pe masa

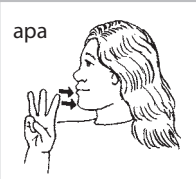
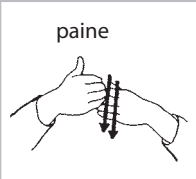

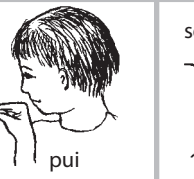

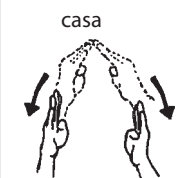
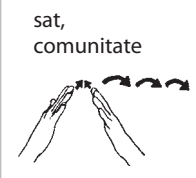

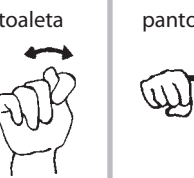

Exemple de semne

Aceste semne sunt din limbajul semnelor americane. S-ar putea sa le gasiti utile pentru a crea semne acasa, impreuna cu semnele din limba dumneavoastra. Aceste exemple arata o multitudine de semne pe care un copil ar trebui sa le stie pentru a putea comunica.

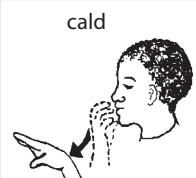
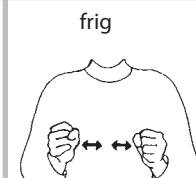

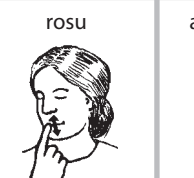

Semne pentru oameni

femeie 	mama 	sora 	al lui, a ei, a lor, a ta semne directe catre o persoana
barbat 	tata 	frate 	al nostru

Semne pentru obiecte

apa 	paine 	bani 	pui 	semn
casa 	sat, comunitate 	scoala 	toaleta 	pantof,sandala

Semne descriptive

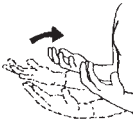

fericit 	suparat 	curat, dragut 	murdar 	sete
cald 	frig 	surd 	rosu 	albastru

Aceste exemple arata cum fiecare semn poate fi schimbat si combinat cu alte semne pentru a avea noi intelesuri:

Semne de actiune
despre a face ceva

despre gandire

despre relatiile cu altii

start 	stop 	inteleg 	uit 	ca 	dragoste
folosesc 	merg 	vreau 	nu vreau 	ajutor 	joc

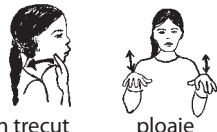

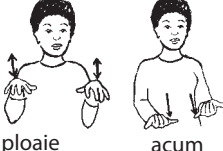

Semne de intrebare

ce 	unde 	de ce 	cine 	nu 	da
--	--	---	--	--	---

Semne despre directie

sub 	inauntru 	afara 	catre semn directional catre o persoana sau obiect 	Arunc mingea catre ea
			mingea	arunca catre ea

Semne despre timp

viitor 	"Va ploua." semn viitor ploaie 	trecut 	"A plouat." semn trecut ploaie
acum 	"Ploua acum." ploaie acum 	zi 	noapte

ÎNCURAJAȚI-VĂ COPILUL SĂ PRODUCĂ SUNETE

Copiii încep să folosească mișcările mâinii și gesturile la o vârstă fragedă, iar acestea pot deveni baza dezvoltării comunicării și a limbajului mimico-gestual. Deasemenea, ei încep să producă sunete și zgomote tot la o vârstă fragedă, iar acestea la rândul lor pot deveni baza comunicării și dezvoltării limbii vorbite.

Copilul dumneavoastră trebuie să învețe că o persoană produce sunete cu ajutorul buzelor, limbii, respirației și vibrațiilor la nivelul gâtului și nasului.

Învățați un copil cum se simt sunetele în corp, cum să își controleze respirația și cum să își modeleze gura și limba pentru a produce diferite sunete.

Pe măsură ce faceți activitățile de mai jos, încurajați-vă copilul să vă imite. Poate fi dificil pentru un copil surd să învețe să producă sunete. Atunci când o va face, spuneți-i că a făcut ceva important.

- Așezați copilul pe pieptul dumneavoastră. La început, faceți-l să simtă pieptul ridicându-se și coborând, în timp ce respirați normal fără să vorbiți.

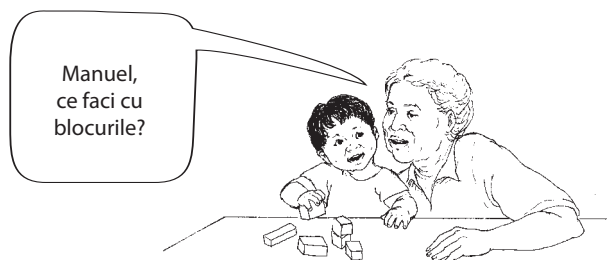
Apoi începeți să vorbiți sau să cântați pentru ca el să simtă diferitele mișcări ale pieptului.

Faceți-l să simtă și respirația dumneavoastră.

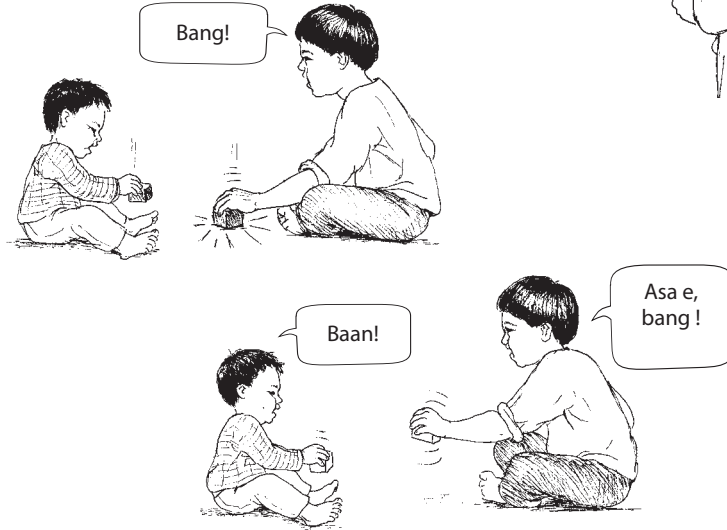
Cu o voce naturală vorbiți foarte aproape (la distanță de aproximativ 8 centimetri) de urechea copilului. Vorbind atât de aproape sunetele sunt mai ușor de auzit. Deasemenea, copilul va simți și respirația în timp ce vorbiți.

- Produceți sunete care sunt ușor de observat pe buze și repetați-le de mai multe ori în timpul zilei.

- Încercați să legați un sunet de un obiect.

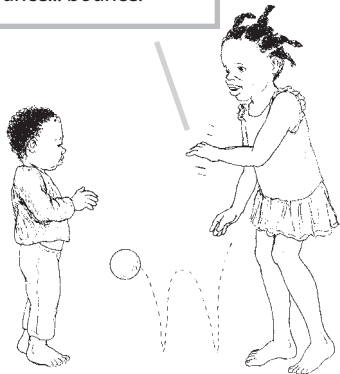

Lăudați-vă copilul atunci când scoate un sunet sau spune un cuvânt.

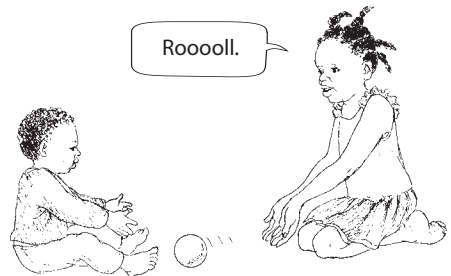
Încercați să potriviți lungimea unui semn cu o mișcare

... sau lungimea unui cuvânt cu o mișcare.

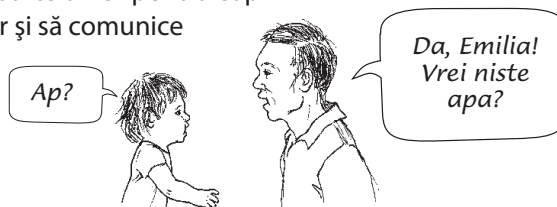
Bounce... bounce...
bounce... bounce.

Roooooll.

Încurajați-vă copilul să producă sunete laudându-l imediat ce scoate un sunet sau spune un cuvânt. Laudele scurte sunt suficiente – puteți folosi un zâmbet drept laudă. Sau arătați spre ureche și spuneți „Te-am auzit.” Sau dați din cap sau spuneți „Da”. Nu uitați că este foarte dificil pentru copil să învețe cum să vorbească clar și să comunice folosind cuvintele.

Iată 3 modalități de a îi arăta copilului că sunteți atent la sunetele sale:

- Îl puteți imita, arătându-i că vă place să îl imitați. De exemplu, dacă el face „ooo” faceți și dumneavoastră la fel și așteptați să vedeți dacă face și el din nou.
- Puteți răspunde la sunetul său ca și cum ar fi începutul unei conversații. Încercați să înțelegeți ce vrea copilul să vă comunice și răspundeți-i.

• Îi puteți pune întrebări referitoare la ceea ce vrea să comunice. Aceasta îl va încuraja să înceapă o conversație. Mai mult, punerea unor întrebări este o bună modalitate de a îl încuraja pe copil să vă pună la rândul său întrebări.

Când copilul și-a dezvoltat abilitățile de comunicare de bază, atunci este pregătit să învețe o limbă. Pentru mai multe informații referitoare la învățarea unei limbi, consultați Capitolul 7. Consultați Capitolul 8 pentru informații referitoare la învățarea limbajului mimico-gestual și Capitolul 9 pentru informații referitoare la învățarea limbii vorbite.